

Z ŻYCIA

Czytelnia Czasopism

Politechniki Śląskiej

październik '91

Rok akademicki

1991/92

nr 1

P.4492/91/92

NOWY ROK AKADEMICKI - NADZIEJE I OBawy

■ Pod takim hasłem rozpoczął się w Politechnice Śląskiej nowy rok akademicki uroczystą Inauguracją dnia 30 września 1991 roku. W wypełnionej auli W. Kúczewskiego, kilka minut po godz. 10 zabrzmiał Hymn Narodowy w wykonaniu Akademickiego Chóru Politechniki Śląskiej.

■ Uroczystość rozpoczął JM Rektor prof. W. WINKLER, kierując serdeczne słowa powitania do licznej grupy studentów i pracowników Uczelni oraz emerytowanych nauczycieli akademickich i dostojnych gości. Spośród zasłużonych profesorów, szczególnie gorąco zostali powitani oklaskami nasi sędziwi doktorzy honoris causa: prof. Stefan KAUFMAN i prof. Oktawian POPOWICZ. W Inauguracji wzięli udział zaproszeni goście: JE Ksiądz Biskup Gerard KUSZ z Diecezji Opolskiej, v-ce Wojewoda Katowicki Eugeniusz WRÓBEL, Prezydent Rybnika Józef MAKOSZ, Przewodniczący Rady Miejskiej w Gliwicach Wacław MAUBERG, Konsul Generalny Stanów Zjednoczonych Ameryki Diana MARKOWITZ, Konsul Generalny ZSRR Iwan TKACZENKO, Konsul Generalny Republiki Czecho-Słowacji Miłosław ZBOŻYL, Sekretarz Ambasady Kanady Peter TAYLOR, Rektor Wyższej Szkoły Górniczej w Ostrawie prof. Tomasz CERMAK, Profesor Politechniki w Pilźnie Jiri MELICHAR, Rektor Wyższej Szkoły Inżynierskiej

w Opolu prof. Piotr WACH, Prorektor Śląskiej Akademii Medycznej prof. Tadeusz WENCEL, Prorektor Uniwersytetu Śląskiego prof. Marian PAULINA, Prorektor Akademii Muzycznej w Katowicach prof. Julian GEMBALSKI, Prorektor Politechniki Częstochowskiej prof. Janusz SZOPA oraz prof. Jan ŚLEŻYŃSKI z Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach, prof. Jan A. WAJAND z Filii Politechniki Łódzkiej w Bielsku-Białej i prof. Jerzy KUSZTAL z Akademii Ekonomicznej w Katowicach.

■ *Przemówienie inauguracyjne JM Rektora*, z którego pierwsze zdanie pozwolił nam sobie odnotować już w poprzednim numerze "Z ŻYCIA...", publikujemy z niewielkimi skrótami.

*Wysoki Senacie,
Droga Młodzieży Akademicka,
Wielce Szanowni Zebrani !*

Dzisiejsza Inauguracja rozpoczyna kolejny - 47-my już rok akademicki naszej Almae Matris. Dla 9000 studentów i 1500 nauczycieli akademickich jest to rok pełen nadziei, a jednocześnie i pełen obaw, które dotyczą też pozostałych pracowników Politechniki Śląskiej.

Dla młodzieży akademickiej - zwłaszcza tej z pierwszego roku studiów w liczbie prawie 3000 (w tym 2250 osób na studiach rannych) - dominują zapewne nadzieje na to, że będą mieli właściwe warunki do prawidłowego rozwoju fachowego, intelektualnego, a także kulturalnego, -

na to, że okres studiów będzie dla wielu z nich spełnieniem ich oczekiwań i szansą zdobycia takiej wiedzy i umiejętności, która pozwoli im po latach studiów znaleźć godne miejsce w społeczeństwie.

Wśród obaw, nurtujących przede wszystkim studentów pierwszego roku, istnieje prawdopodobnie i ta, czy podołają wszystkim obowiązkom i wymaganiom jakie im będą stawiane przez wykładowców i egzaminatorów, czy względnie szybko przystosują się do nowych warunków panujących w wyższej uczelni, warunków jakże odmiennych od tych, z którymi zetknęli się w szkołach średnich. W niejednym przypadku mogą dojść jeszcze trudne warunki materialno-bytowe. Dotyczy to zresztą nie tylko studentów pierwszego roku, ale także studentów wyższych lat oraz pracowników Uczelni. Chciałbym - i życzę Wam - Droga Młodzieży - ze szczerego serca, by Wasze nadzieje się ziściły, obawy natomiast okazały się płonne.

Nadzieje i obawy wśród nauczycieli akademickich są różnorakie, w zależności od zajmowanych stanowisk, czy pełnionych funkcji. Nadzieją wszystkich nauczycieli akademickich jest, by zaistniały lepsze warunki do kształcenia i prowadzenia badań naukowych, przy dużo lepszych niż obecnie możliwościach utrzymania siebie i swoich rodzin. Środki finansowe na te cele prawdopodobnie nie będą wyższe w tym roku akademickim, a przecież już w poprzednim roku były one ledwie dostateczne. Spróbujmy jednak - Drodzy Współpracownicy - w tych trudnych warunkach zrobić to, czego od nas oczekuje młodzież akademicka: traktujmy ją odpowiedzialnie, po partnersku ! Stanowimy przecież wspólnotę akademicką, w której nie powinno być podziału na "my" - nauczyciele akademicy - i "oni" - studenci. Szacunek i wzajemne zaufanie nie zdobywa się u młodzieży przez stawianie sztucznych barier, a przez solidne przekazywanie wiedzy, wynikającej z nieprzerwanego doskonalenia naszych umiejętności.

Wśród obaw, nurtujących nauczycieli akademickich, wymienić należy tę, która zasada się na wypowiedzi Władz Centralnych, jakoby liczba studentów, przypadających na jednego nauczyciela akademickiego była za niska, i to prawie trzy razy niższa niż w uczelniach krajów zachodnich. Konsekwencją takiego stwierdzenia

może być przyznanie uczelniom takiego budżetu, który zmusi je do zredukowania stanu zatrudnienia w grupie nauczycieli akademickich. Wyrażam w tym miejscu pogląd, by nie odgórne cięcia budżetowe, lecz rzetelna ocena każdego nauczyciela akademickiego decydowała o jego przydatności w naszej Uczelni. Nowy Statut Politechniki Śląskiej, który ma być zatwierdzony na najbliższym posiedzeniu Senatu, daje takie możliwości.

Szanowni Zebrani! Dzisiejsza Inauguracja jest także okazją, by choć w ogólnym zarysie podać, co zrobiono od czasu objęcia przez nas funkcji rektora i prorektorów, tj. od 1 grudnia ubiegłego roku, i czego zamierzamy dokonać w bieżącym roku akademickim.

Mówi się nam, iż nic się nie zmienia w Uczelni. Oczywiście, wszystko zależy od oczekiwań środowiska, a ponieważ nie jest ono jednolite, to też nie ma w tym względzie jedności. Aż się prosi, bym tutaj zacytował, jaki był mój program przedwyborczy: *Będziemy dążyć do rozważnego, odpowiedzialnego i konsekwentnego przekształcania naszej Uczelni w uczelnię nowoczesną pod względem kształcenia i prowadzenia badań naukowych.* Przypomnę także to, co wielokrotnie publicznie głosiłem, a mianowicie: *Kierować dziś Uczelnią oznacza bezustanne poszukiwanie kompromisu między nowym systemem kształcenia i prowadzenia badań naukowych, a realnymi możliwościami wprowadzania takiego systemu w życie. Kierować dziś Uczelnią, to decydować się na wybór takich środków, które w sposób płynny pozwolą przejść z obecnego stanu do stanu lepszego. A przecież ograniczenia są niemałe.*

Co zatem już zrobiono? Stworzono nowe struktury organizacyjne, zarówno na wydziałach, jak i w centralnym pionie administracyjno-technicznym. Na niektórych wydziałach powstały nowe jednostki organizacyjne w postaci katedr. Pracownicy instytutów i katedr, a także zakładów i ośrodków, mieli możliwość wyboru kierowników tych jednostek w sposób demokratyczny. Nie godzi się zatem kierować pretensji do Władz Uczelni, że w tym czy innym przypadku wybór był niewłaściwy i Władze Uczelni nie interweniowały; musimy uhonorować wyniki tych wyborów. Skończyła się bowiem dyktatura, a zaczyna demokracja - ze wszystkimi jej konsekwencjami !

Zmiany struktury organizacyjnej w pionie administracyjno-technicznym, będą niestety miały swoje bolesne następstwa w postaci likwidacji wielu stanowisk pracy. Jesteśmy na etapie rozmów z przedstawicielami Związków Zawodowych, w efekcie których oczekujemy znalezienie wspólnego stanowiska. Ogólna sytuacja w kraju i zapowiedziane nam przez Ministerstwo Edukacji Narodowej ograniczenia środków budżetowych, stanowią dodatkowe utrudnienie w humanitarnym rozwiązaniu tego problemu.

W zamierzeniach na ten rok akademicki jest przede wszystkim doprowadzenie do zasadniczej reformy kształcenia w naszej Uczelni. Dotychczasowe zmiany w programach nauczania, przeprowadzone w ostatnich miesiącach na wielu wydziałach, choć ważne, były jednak dość ograniczone. Musimy się poważnie zastanowić nad sugestią Ministra Edukacji Narodowej, przewidzianą na ostatnim spotkaniu z rektorami wyższych uczelni, iż czasokres studiów powinien być ograniczony do 3-ech lat, a studia te powinny być studiami zawodowymi. Dopiero po tym pierwszym stopniu niewielka część studentów powinna kontynuować studia na studiach magisterskich. A zatem - studia dwustopniowe. Trudno pogodzić się z taką koncepcją studiów w uczelniach akademickich, a za taką uważamy naszą Uczelnię, jednak niektóre wydziały są zainteresowane takim lub podobnym systemem kształcenia. Uspokajam w tym miejscu dziś immatrykulowanych studentów: studia, które dziś rozpoczynacie, są studiami magisterskimi, a więc jednostopniowymi, i życzę Wam, byście wszyscy bez przeszkód te studia ukończyli! Całemu zaś środowisku akademickiemu życzę satysfakcji z pracy w naszej Uczelni oraz zadowolenia z poczynań obecnych Władz Politechniki Śląskiej! Tymi życzeniami **otwieram rok akademicki 1991/92 w Politechnice Śląskiej.**

■ Po tradycyjnym *Gaudeamus Igitur*, nastąpiła immatrykulacja studentów I roku, której dokonał Prorektor ds. Dydaktyki prof. Pol. Śl. B. POCHOPIEŃ. Osiemnastu studentów I roku, wybranych spośród kandydatów, którzy uzyskali najwyższe oceny na egzaminie wstępnym, otrzymało indeksy naszej Uczelni z rąk JM Rektora.

Grupę tych najlepszych stanowili: Wojciech DŁUGOSZ, Maciej GOLEC, Barbara HNATKÓW, Wojciech KASZOWSKI, Adam KOZIRÓD, Michał KINGSFORD, Jacek KOŚLACZ, Wojciech LISOWSKI, Krzysztof MARCZAK, Tomasz MIREK, Piotr POGORZALEK, Robert RZEPKA, Robert SADEK, Zuzanna SIWY, Piotr SKIBA, Jacek SPRINGER, Waldemar SZEJA, Łukasz ZAGAŁA. Po wręczeniu indeksów JM Rektor powiedział:

Drodzy immatrykulowani - studenci I roku! Przez akt immatrykulowania zostaliście przyjęci do grona społeczności akademickiej Politechniki Śląskiej nabywając prawa i przywileje, ale również obowiązki studenta Rzeczypospolitej Polskiej. Zarówno Wam jak i studentom I roku wszystkich Wydziałów, kierunków i rodzajów studiów naszej Uczelni życzę spełnienia pragnień, zdrowia, pogody ducha i pomyślności.

W imieniu immatrykulowanych, głos zabrał student Wydziału Automatyki, Elektroniki i Informatyki Wojciech LISOWSKI, który stwierdził m.in., że wypowiedziane słowa ślubowania zobowiązują do rzetelnego wypełniania obowiązków studenta. Zapewnił, że studenci I roku nie zmarnują szans, jakie zostały im stworzone.

Tę część Inauguracji zakończył JM Rektor informacją o przyznanych stypendiach naukowych przez Ministra Edukacji Narodowej dla czterech studentów Politechniki Śląskiej. Stypendia (przyznane na rok ak. 1991/92) otrzymali: Piotr SĄSIEDZKI i Józef WADOWSKI z kierunku "Informatyka", Tomasz SZAREK z kierunku "Podstawowe problemy techniki" oraz Damian LIPIŃSKI z kierunku "Inżynieria materiałowa".

■ Następnie odbyło się wręczenie nagród Ministra Edukacji Narodowej, przyznanych naszym pracownikom za wybitne osiągnięcia naukowo-dydaktyczne uzyskane w 1990 r. Wręczono 2 nagrody indywidualne i 3 zespołowe. Otrzymali je: prof.dr hab.inż. Jerzy KLAMKA (RAu) za autorstwo monografii pt. "Sterowalność układów dynamicznych" (PWN); prof.dr hab.inż. Zdzisław TRYBALSKI (RAu) za autorstwo skryptu centralnego pt. "Zasady automatyki i inżynierii systemów dla chemików" (PWN); prof. dr inż. Andrzej AJDUKIEWICZ i prof. dr hab.inż. Włodzimierz STAROSOLSKI (RB) za współautorstwo podręcznika obcojęzycznego pt. "Reinforced-Conc-

rete SLAB-COLUMN STRUCTURES" (Elsevier - Amsterdam - Oxford - New York); prof. dr hab. inż. Tadeusz CHMIELNIAK, prof. dr hab. inż. Gerard KOSMAN i dr inż. Andrzej RUSIN (RME) za współautorstwo książek pt. "Pełzanie elementów turbin ciepłych (WNT) i "Obciążenie cieplne turbin parowych" (WNT); prof. dr inż. Stefan WĘGRZYN (RAU), prof. Jean Charles GILLE (Uniwersytet Laval) i prof. Pierre VIDAL (Uniwersytet w Lille) za monografię pt. "Developmental Systems" (Sp. inger-Verlag, New York).

W imieniu nagrodzonych, głos zabrał prof. dr inż. Stefan WĘGRZYN. Wypowiedź Profesora była następująca:

"Moi Koledzy, których prace zostały dziś wyróżnione nagrodami Ministra Edukacji, Panowie profesorowie: Jerzy Klamka, Zdzisław Trybalski, Andrzej Ajdukiewicz, Włodzimierz Starosolski, Tadeusz Chmielniak, Gerard Kosman, pan dr Andrzej Rusin i ja, wyrosliśmy i ukształtowaliśmy się w środowisku naukowym Politechniki Śląskiej. Byliśmy studentami Politechniki Śląskiej, słuchaliśmy wykładów profesorów Politechniki Śląskiej, w tej Uczelni mogliśmy następnie poświęcić się pracy naukowej i zdobywać wiedzę, tworzyć własny wkład naukowy i przekazywać go innym. Dlatego chcieliśmy serdecznie podziękować naszemu środowisku, środowisku naukowemu Politechniki Śląskiej za to, że nasze prace mogliśmy tu prowadzić, że je życzliwie oceniło i przedstawiło do nagrody Ministra. Serdecznie dziękujemy.

Nagrody Ministra otrzymali też prof. Gille z Uniwersytetu w Laval. i prof. Vidal z Uniwersytetu w Lille. Zawiadomiłem ich o tym telefonicznie i spełniam ich prośbę przekazania Państwu Ich jak najlepszych wspomnień o współpracy i pracy w naszym środowisku. Prof. Gille jest u nas corocznie, wykładał przez 1 semestr na naszej Uczelni. Prof. Vidal rozpoczynał u nas swoją pracę doktorską. Obaj są dziś członkami zagranicznymi PAN. Przekazuję Państwu gorące podziękowania".

■ Ostatnim, tradycyjnym akcentem Uroczystości był wykład inauguracyjny, wygłoszony przez prof. dr hab. inż. arch. Stanisława TOMASZKA, Dziekana Wydziału Architektury, zatytułowany "Architektura miasta".

Treść wykładu została opublikowana i rozpowszechniona w podobnym nakładzie, jak nasz biuletyn informacyjny i mam nadzieję, że zarówno Pan Profesor, jak i Szanowni Czytelnicy nie oczekują jego ponownej publikacji w naszym skromnym piśmie.

SENAT

■ 7 października 1991 r. odbyło się pierwsze w nowym roku akademickim zwyczajne posiedzenie Senatu Politechniki Śląskiej z następującym porządkiem obrad: zatwierdzenie Statutu Uczelni, wszczęcie postępowania w sprawie nadania tytułu doktora honoris causa Politechniki Śląskiej prof. dr inż. Janowi Szargutowi, sprawy osobowe, informacja o spotkaniu rektorów szkół wyższych z Ministrem Edukacji Narodowej, bieżące informacje dydaktyczne, informacje dotyczące zmian organizacyjnych i racjonalizacji zatrudnienia oraz sprawy bieżące i wolne wnioski.

■ Sprawa przyjęcia Statutu Uczelni - jak wiadomo z naszych poprzednich relacji - utknęła na paragrafie 110, dotyczącym mianowania nauczycieli akademickich ze stopniem doktora na stanowisko adiunkta. W tej kwestii wystąpiły pewne zmiany w stosunku do propozycji dyskutowanych na nadzwyczajnym posiedzeniu Senatu w dniach 23 i 25 września br. JM Rektor powiadomił członków Senatu, że prof. J. SUWIŃSKI złożył wniosek w sprawie rozważenia trzeciego wariantu, tzw. wariantu C par. 110. Wariant ten, przedstawiony przez Przewodniczącego Senackiej Komisji Statutowej doc. L. DOBRZAŃSKIEGO brzmi następująco: "Mianowanie pracownika naukowo-dydaktycznego na stanowisko adiunkta następuje na czas nieokreślony. Zatrudnienie na stanowisko adiunkta osoby nie mającej stopnia naukowego doktora habilitowanego nie powinno być dłuższe niż 15 lat w przypadku uzyskania kolejnych pozytywnych ocen okresowych". Treść tego paragrafu, co podkreślił doc. L. Dobrzański, musi być odbierana łącznie z par. 136 p.1, w którym zawarto następujące stwierdzenia: "Do okresów zatrudnienia asystentów i adiunktów odpowiednio nie posiadających stopnia naukowego doktora lub doktora habilitowanego określonych w niniej-

szym Statucie w par. 110 wlicza się okresy zatrudnienia lub mianowania po 31 sierpnia 1984 r. Przy pozytywnej okresowej ocenie pracownika naukowo-dydaktycznego zatrudnionego w dniu uchwalenia Statutu na stanowisku adiunkta, Rektor na wniosek kierownika wewnętrznej jednostki organizacyjnej Wydziału, po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Wydziału może przedłużać podany w par. 110 p.2 okres zatrudnienia nauczyciela akademickiego nie posiadającego stopnia naukowego doktora habilitowanego na stanowisku adiunkta na kolejne okresy czteroletnie nie więcej niż do 40 lat".

Dyskusji nad przedstawioną propozycją nie było. JM Rektor zaproponował w pierwszej kolejności głosowanie nad wariantem A, a następnie nad wariantem C. Za wariantem A opowiedziało się w głosowaniu jawnym 18 członków Senatu, a więc został on odrzucony. Po kilku wypowiedziach dotyczących spraw formalnych (prof. S.Węgrzyn, dr T.Grabowiecki, prof. W.Cholewa, dr M.Mikrut), poddano pod głosowanie wariant C paragrafu 110 (wraz z paragrafem 136 p.1), za którym opowiedziało się 40 członków Senatu.

W ten sposób dyskusja nad Statutem Uczelni w Senacie została już prawie zakończona. Prawie, bo jeszcze doc. L.Dobrzański w imieniu Senackiej Komisji Statutowej wniósł poprawkę do wariantów I par. 55 i 56, które były dyskutowane i przyjęte na posiedzeniu nadzwyczajnym. Po uwzględnieniu zgłoszonej poprawki, JM Rektor postawił wniosek - oczekiwany już od kilku miesięcy - o przyjęcie Statutu Politechniki Śląskiej. W głosowaniu jawnym za przyjęciem opowiedzieli się wszyscy członkowie Senatu. Po głosowaniu JM Rektor podziękował członkom Senackiej Komisji Statutowej za wkład pracy i wytrwałość przy opracowaniu Statutu.

Tak więc od 7 października 1991 roku w naszej uczelni obowiązuje nowy Statut.

■ W następnym punkcie obrad Dziekan Wydziału Mechanicznego Energetycznego prof. Jan SKŁADZIEN przedstawił wniosek Rady Wydziału o nadanie tytułu doktora honoris causa Politechniki Śląskiej profesorowi Janowi SZARGUTOWI, członkowi rzeczywistemu PAN. Wniosek został jednomyślnie za-

opiniowany przez Radę Wydziału, która na promotora zaproponowała prof. A.Ziębika, natomiast na opiniodawców - Senat Politechniki Warszawskiej i Senat AGH. W uzasadnieniu wniosku prof. J.Składzień przedstawił szczegółową charakterystykę kandydata, z której warto odnotować kilka wątków.

Prof. J.Szargut urodzony w 1924 roku we Lwowie, jest pracownikiem naszej Uczelni od 1946 roku. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1962 r., a tytuł profesora zwyczajnego w 1969 r. Od 1957 r. był kierownikiem Katedry Energetyki Ciepłej, a następnie Katedry Podstaw Techniki Ciepłej. Od 1971 r. jest dyrektorem Instytutu Techniki Ciepłej. W latach 1960-62 był dziekanem Wydziału Mechanicznego Energetycznego. W 1976 r. został wybrany na członka rzeczywistego PAN. Od 1978 r. jest przewodniczącym Komisji Energetyki Oddziału PAN w Katowicach. Prof. J.Szargut wypromował 28 doktorów, z których 9 uzyskało później tytuł profesora, a 5 stopień doktora habilitowanego. Jest autorem 14 książek, 9 skryptów oraz ok. 250 artykułów naukowych. Otrzymał 7 nagród ministra I stopnia i 5 nagród II stopnia. Odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Edukacji Narodowej. Tematy badań naukowych Profesora obejmują bardzo szeroki zakres zagadnień związanych z techniką cieplną. Jest też w pełnym tego słowa znaczeniu humanistą. Włada biegle trzema językami obcymi, interesuje się malarstwem, jest miłośnikiem muzyki poważnej. Jest wreszcie znany z wielkiej dbałości o poprawne i eleganckie posługiwanie się językiem polskim. Obejmując po prof. St.Ochęduszcze opiekę nad śląskimi termodynamikami, Profesor stworzył z tego środowiska niezwykle prężny ośrodek naukowy. Kierowany przez Niego Instytut Techniki Ciepłej, jest jednym z dwóch w kraju o największym dorobku naukowym.

W dyskusji nad wnioskiem wypowiedzieli się: prof. W.Cholewa, prof. J.Zabłocki, prof. J.T.Gawłowski, prof. G.Kosman, mgr J.Żeliński i prof. St.Mierzwiński. Dyskutanci zwrócili uwagę przede wszystkim na ogromną pracowitość Profesora, Jego aktywność naukową i wielkie zaangażowanie w sprawę Uczelni.

Senat w głosowaniu jawnym poparł wniosek Rady Wydziału (większością głosów) o wszczęcie postępowania w

sprawie nadania tytuł doktora honoris causa Politechniki Śl. prof. J.Szargutowi. Jednocześnie Senat pozytywnie zaopiniował kandydaturę prof. A.Ziębika na honorowego promotora oraz Senaty Pol. Warszawskiej i AGH na opiniodawców.

■ W punkcie "sprawy osobowe" Prorektor ds. Organizacji prof. A.KLIMPEL przedstawił wniosek o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego prof.dr hab.inż. Jerzego BURSEŃ (RMT, 1.66). Prof. J.Bursa posiada tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego od 1975 r. W Instytucie Budowy Maszyn przeprowadzono konkurs na stanowisko profesora zwyczajnego zakończony pomyślnie dla Kandydata. Wniosek został zaopiniowany pozytywnie przez Radę Wydziału jednogłośnie. W dyskusji Dziekan L.Dobrzański podkreślił, że kandydat należy niewątpliwie do "największych" postaci Wydziału. W głosowaniu tajnym Senat jednomyślnie poparł wniosek.

Następnie Prorektor A.KLIMPEL zreferował cztery wnioski o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego. Po dyskusji (prof. S.Węgrzyn, prof. Pol.Śl. J.Chojcan, prof. J.Zabłocki, prof. Pol.Śl. K.Miksch), wnioski uzyskały w głosowaniu tajnym następujące poparcie Senatu:

doc.dr hab.inż. Zbigniew CZECH (1.43 RAu) - 38 "tak", 8 "nie", 1 "wstrz."; doc.dr hab.inż. Stanisław KOZIELSKI (1.43, RAu) - 44 "tak", 2 "nie", 1 "wstrz."; doc.dr hab.inż. Wiesław SZEJA (1.48, RCh) - 4 "tak", 0 "nie" 5 "wstrz."; doc.dr hab. Jerzy PACHA (1.45, RI) - 38 "tak", 1 "nie", 8 "wstrz."

■ W dalszej części obrad Prorektor prof. A.KLIMPEL, który z upoważnienia JM Rektora uczestniczył w spotkaniu rektorów szkół wyższych z Ministrem Edukacji Narodowej (20.09. br.), przedstawił szczegółowe informacje z tego spotkania. Relacja ze spotkania została opublikowana w wrześniowym wydaniu "Z ŻYCIA...". W uzupełnieniu warto dodać, że Prorektor A.Klimpel zwrócił się na spotkaniu z następującymi pytaniami: "Dlaczego proponowane ograniczenia finansowe w szkolnictwie wg zasady "równego cięcia" Ministerstwo nie zaczyna od siebie? Dlaczego nie dokonuje się zmian w strukturze szkolnictwa wyższego?" To ostatnie

pytanie dotyczyło ewentualnej likwidacji słabych uczelni. W odpowiedzi poinformowano, że zamiarem Ministerstwa jest dążenie do przekształcenia studiów w wyższych szkołach inżynierskich w nowoczesne studia 3-letnie.

JM Rektor prof. W.WINKLER komentując sytuację Uczelni, przypomniał o cięciach budżetowych, które wynoszą ok. 15 mld zł. Zaoszczędzenie takiej kwoty do końca roku jest nierealne. Należy jednak czynić starania, aby zminimalizować skutki, jakie wynikają z przekroczenia budżetu. Konsekwencją tego przekroczenia - zdaniem JM Rektora - będzie w pierwszej kolejności pochłonięcie nadwyżki z działalności badawczej za rok bieżący, a to z kolei uniemożliwi utworzenie w przyszłym roku Uczelnianego Funduszu Nagród i Funduszu Rozwoju. Dalszą konsekwencją będzie obciążenie powstałą stratą przyszłorocznych odpisów amortyzacyjnych, a więc zablokowanie zakupów inwestycyjnych. Zmniejszenie budżetu o ok. 11 mldów zł, to w przybliżeniu brak kwoty na miesięczne wydatki Uczelni, łącznie z płacami. Istnieje zatem obawa, że Uczelnia będzie zmuszona do zaciągnięcia w grudniu br. kredytu bankowego, za który odsetki spowodują dodatkowe pogłębienie kryzysu. Podjęte już próby ograniczenia wydatków i zalecenia oszczędnościowe dla dziekanów, mogą przynieść oszczędności na poziomie 2-3 mldów zł.

W uzupełnieniu wypowiedzi JM Rektora, Dyrektor W.WYDRYCHIEWICZ stwierdził, że sytuacja jest bardzo poważna. Nie są to już pesymistyczne prognozy, lecz rzeczywistość, która w negatywnych skutkach dotknie Uczelnię w roku przyszłym. I dlatego Władze Uczelni zmierzają do ograniczenia deficytu do minimum. Zwracając się z apelem do członków Senatu o rozpowszechnienie wśród pracowników sytuacji finansowej Uczelni, dyr. W.Wydrychiewicz wyraził nadzieję, że pozwoli to uniknąć sytuacji konfliktowych. Będą bowiem występowały kategorię odmowy zakupów, zgodnie z zarządzeniem Władz Rektor-skich.

W dyskusji prof. J.Chojcan prosił o wyjaśnienie proporcji oszczędności w pionie dydaktyki i w innych pionach Uczelni. JM Rektor poinformował że szczegóły programu oszczędnościowego będą wyjaśnione na spotkaniu Władz Uczelni z kierownikami jednostek organizacyjnych 11.10.1991 r.

■ Prorektor ds. Dydaktyki prof. B. POCHOPIEŃ przekazał w kolejnym punkcie obrad informacje dotyczące dydaktyki. Z podsumowania letniej sesji egzaminacyjnej wynika, że sprawność studiów jest niepokojąco niska. Semestr letni zaliczyło 2 250 studentów (do dnia 30.09.br.) na ogólną liczbę 4 833 studentów studiów dziennych, zapisanych na semestr letni. Są wydziały i kierunki, na których wskaźnik sprawności wynosi 80-95%, ale na wielu kierunkach jest na poziomie 15-20%. Do końca września br. pracę dyplomową obroniło 406 studentów, tj. 36.8%. Na studiach zaocznych semestr letni zaliczyło 229 osób na 728, co stanowi 31%. Na studiach wieczorowych na 74 studentów, semestr letni zaliczyło w terminie 39 studentów, tj. 52%. Na studiach zaocznych i wieczorowych prace dyplomowe obroniło 193 studentów na 250.

Następnie Prorektor B. Pochopień poinformował o ustalonych wysokościach opłat za miejsce w domach studenckich oraz o systemie świadczeń socjalnych dla studentów (p. "Studencki bilans" w poprzednim numerze "Z ŻYCIA...").

W związku z tym, że dotychczas nie zatwierdzono nowego Regulaminu Studiów, Prorektor B. Pochopień przedstawił wniosek w sprawie zmiany par. 25 ust. 3 w dotychczasowym Regulaminie, który ustala zaliczenie semestru zimowego do 30 kwietnia. Wniosek dotyczył skrócenia tego terminu do 31 marca. W uzasadnieniu zmiany Prorektor zwrócił uwagę, że termin 30 kwietnia ma ujemny wpływ na wyniki semestru letniego, bowiem liczna grupa studentów, którzy nie zaliczyli semestru zimowego, skupia swoją uwagę w semestrze letnim na odrabianiu zaległości. Przedstawiciel Samorządu Studenckiego nie zgodził się z argumentacją Prorektora. W opinii studentów - stwierdził - powinno być dopuszczalne nawet rozliczenie roczne, a nie semestralne, natomiast powodem niskiej sprawności nauczania jest ekstremalna sytuacja w kraju i brak motywacji do terminowego kończenia studiów. Przedstawiciel Samorządu wnioskował, aby część egzaminów przenieść na sesję letnią. Prorektor przypomniał, że stosowane niedawno rozliczenia roczne studenta dawało bardzo niskie, wręcz fatalne wskaźniki. Z dyskusji w Komisji ds. Regulaminu Studiów wyłoniły się natomiast dwa terminy rozliczenia semestru zimowego:

wariant dziekańsko-rektorski - do 31 marca i wariant studencki - do 30 kwietnia (jak dotychczas). Dyskutowali (prof. B. Drzęzła, prof. J. Chojcan, dr A. Skrzywan-Kosek, prof. J. T. Gawłowski, prof. W. Winkler) poparli propozycję skrócenia terminu zaliczenia semestru zimowego.

W głosowaniu jawnym Senat zatwierdził zaproponowaną zmianę w Regulaminie Studiów większością głosów (przy 2 "nie"), a więc zaliczenie semestru zimowego od bieżącego roku akademickiego powinno następować do dnia 31 marca.

Na zakończenie punktu "sprawy dydaktyczne" rozwinęła się dyskusja na temat rozdziału miejsc w domach studenckich oraz odpłatności za zakwaterowanie. Prof. T. GLINKA wyraził sugestię, aby przy przyznawaniu miejsc obowiązywało jednakowe kryterium na wszystkich wydziałach. Doc. J. PARCHAŃSKI zwrócił się natomiast z pytaniem, dotyczącym wysokości dotacji do miejsca w domu studenckim. Prorektor B. POCHOPIEŃ wyjaśnił, że odpłatność za miejsce w domu studenckim nie może być niższa niż 50% kosztów utrzymania. Pozostała część kosztu pokrywana jest z dotacji. Wg propozycji Ministerstwa, do odpłatności wnoszonej przez studenta powinny wchodzić koszty remontów. Takie rozwiązanie - zdaniem Prorektora - doprowadziłoby jednak do sytuacji paradoksalnej, bowiem miejsce w starym domu akademickim, wymagającym remontu, byłoby 2-3 krotnie droższe niż w nowym. JM Rektor zapewnił, że Władze Uczelni uczynią wszystko, aby nie dopuścić do takich nieprawidłowości.

■ Sprawy zmian organizacyjnych i racjonalizacji zatrudnienia w Uczelni, były kolejnym punktem porządku obrad. Wprowadzając do tematu JM Rektor prof. W. WINKLER stwierdził, że sprawy są trudne i kontrowersyjne. Ciągła krytyka sprowokowała Władze Uczelni do podjęcia tych kroków, a w momencie ich podjęcia zrodziły się protesty.

Prorektor prof. A. KLIMPEL złożył następnie szczegółowe informacje, dotyczące decyzji Władz Uczelni w tym względzie. Konsekwencją zmian strukturalnych w Uczelni, które zostały wprowadzone od 1 września br., jest - zaproponowana przez Zespół działający pod kierownictwem prof. J. Bendkowskiego w konsultacji z Władzami Rektorskimi - racjonaliz-

zacja zatrudnienia, związana z likwidacją 230 etatów. Praktycznym efektem negocjacji ze Związkami Zawodowymi było określenie liczby osób (110-120), które ewentualnie będą musiały być zwolnione w pierwszym roku zmian organizacyjnych. Propozycja zawiera zestawienie etatów inżyniersko-technicznych i administracyjno-ekonomicznych dla jednostek działalności podstawowej. Ewentualna weryfikacja tych zamierzeń będzie odbywać się stopniowo, w miarę negocjacji ze Związkami Zawodowymi. Władze Uczelni liczą tu na jasne i merytoryczne ustalenia, które powinny być podejmowane przez kierownictwo jednostek podstawowych. W odniesieniu do pionu administracji centralnej, podjęte decyzje zmian kadrowych są pierwszym krokiem przemian. Krok ten umotywowany jest szczególnie sytuacją Uczelni. Utworzenie nowych jednostek musi być poprzedzone przeprowadzeniem pełnej inwentaryzacji poprzednich jednostek. Na ogłoszony konkurs na stanowiska zastępców dyrektora administracyjnego wpłynęły dwa podania; oba na stanowisko zastępcy ds. technicznych, natomiast brak chętnych do objęcia stanowiska zastępcy ds. administracyjno-ekonomicznych.

Zaproponowane przez Władze Uczelni zmiany organizacyjne i ograniczenie zatrudnienia zostały następnie podjęte przez licznych dyskutantów. H. JAKUBIEC poruszył m.in. sprawę przejęcia przez Dział Nauczania zarządzania pomieszczeniami dydaktycznymi oraz propozycję przejęcia przez Dział ds. Badań Naukowych spraw związanych ze zbieraniem ofert prac naukowo-badawczych. W odniesieniu do tej drugiej propozycji, dyskutant odniósł się krytycznie.

Prof. J. CHOJCAN poparł zdecydowanie reformę, jednak ostrzegł przed pochopnymi działaniami. Wyraził zadowolenie z zapowiadanych możliwości szerszej dyskusji przed podjęciem ostatecznych decyzji.

Prof. L. BORCZ wnioskował, aby o spotkaniach z kierownikami jednostek podstawowych byli informowani również kierownicy jednostek międzywydziałowych. Zwrócił się również z pytaniem o termin odpowiedzi w sprawie odwołań od decyzji kadrowych.

Mgr J. ŻELIŃSKI zwrócił się z prośbą do przewodniczących Komisji ds. Organizacji i Rozwoju oraz Komisji ds. Rozwoju Kadry o wyrażenie stanowiska w sprawie podejmowanych reform.

Prof. J. ZABŁOCKI, przewodniczący Komisji ds. Rozwoju Kadry stwierdził, że Komisja po burzliwej dyskusji przyjęła, iż reformę w Uczelni trzeba rozpocząć. Wiele działań, które ciągle, z uporem się podejmuje, zdaniem Profesora są niepotrzebne.

Prof. Wł. STAROSOLSKI, przewodniczący Komisji ds. Organizacji i Rozwoju stwierdził natomiast, że Komisja nie wypracowała jeszcze ostatecznego stanowiska w sprawie przedstawionych przez Prorektora propozycji. Zdaniem Profesora, kierunek zmian organizacyjnych jest zgodny z poglądami Komisji, ale propozycje kadrowe zaskoczyły brutalnie Komisję. Przypuszczano, że nastąpią przesunięcia kadrowe w kierunku wzmocnienia jednostek podstawowych. Cięcia etatowe, wg opinii Profesora, spowodują automatycznie ograniczenie przyznawanych środków. Wątpliwości budzą również propozycje redukcji etatów; w pierwszym etapie najbardziej dotknęła ona jednostki podstawowe. Za niepolityczne posunięcie Profesor uznał zbyt małą redukcję nadbudowy administracyjnej w stosunku do technicznej.

Zabierając głos JM Rektor prof. W. WINKLER zwrócił uwagę dyskutantów, że obejmując funkcję nie zamierzał dokonywać żadnych zwolnień. Do zmiany stanowiska zmusiła go sytuacja. Po pierwsze - ciągle artykułowanie, że administracja centralna jest zbyt rozbudowana; po drugie - wyniki własnych obserwacji potwierdzają, że w instytutach również istnieją rezerwy. JM Rektor nie zgodził się natomiast z poglądem, że główny akcent redukcji etatów położono na jednostkach podstawowych. W odniesieniu do administracji centralnej i pionu technicznego, podjęte decyzje są pierwszym krokiem. Zostanie dokonany przegląd każdego stanowiska pracy i w razie potrzeby będą następować dalsze decyzje.

Prorektor A. KLIMPEL wyjaśnił wątpliwość jednego z dyskutantów, że wg zapewnień Ministerstwa oszczędności wypracowane przez zmiany organizacyjne pozostaną w Uczelni. Złożone odwołania - stwierdził Prorektor - będą rozpatrzone zgodnie z racjonalnym podejściem do struktury organizacyjnej, a nie na zasadzie argumentów "siły lub krzyku".

Dr T. GRABOWIECKI przypomniał, że poddane niedawno na Senacie ostrej krytyce schematy organizacyjne, znalazły się w "Regulaminie organizacyjnym..." Uczelni. Komisja sugerowała wzmocnienie jednostek podstawowych (wydziały), osłabiając rolę administracji centralnej. Regulamin - zdaniem dra T. Grabowieckiego - wykazuje słabą korelację z ustaleniami Komisji. Także korelacja między decyzjami etatowymi, a Regulaminem jest bardzo słaba. NSZZ "S" wychodził z założenia, że konieczne są radykalne zmiany struktury organizacyjnej i za takimi zmianami Związek będzie nadal optował. Związek widzi w tym względzie dwa warianty: 1) rozpoczęcie zmian "od góry" tak, aby doprowadziły one do przekształceń w strukturach centralnych (z nich będą wynikać zakresy obowiązków pracowników adm., techn. i jednostek podstawowych); 2) opracowanie kompleksowego planu reorganizacji wszystkich struktur "na górze", jak i "na dole". Przedstawiona przez Władze Rektorskie propozycja, jest nie do przyjęcia przez NSZZ "S".

Dyskutant wyraził wiarę w intencje Władz Rektorskich do doprowadzenia dalszych etapów reorganizacji, ale nie wierzy, aby było to możliwe, gdyż jest to nierealne. Stanowiska Związku i Władz Rektorskich są - jak na razie - odmienne.

JM Rektor W. WINKLER skomentował wypowiedź Przewodniczącego NSZZ "S", jako typowo związkową o charakterze roszczeniowym, zapewniając, że ze Związkami prowadzone będą konsultacje w sprawach personalnych, ale reforma organizacyjna wprowadzana będzie konsekwentnie. Istnieją - zdaniem JM Rektora - rozbieżności między dążeniem NSZZ "S", a działaniami Władz Uczelni, ale nie ma dużej rozbieżności w dążeniu do celu. Będą kontynuowane uzgodnienia z obydwoma Związkami, ale wyklucza się poddawanie się presji pewnych wymuszeń dotyczących zasad zarządzania Uczelnią.

W opinii Prorektora Wł. SIKORY, istnieją dość duże rezerwy wśród pracowników administracyjnych. "Walka" o etaty przysłania spojrzenie na właściwe wykorzystanie tej grupy pracowników i jeśli chcemy eliminować działania zbędne, musimy zdecydować się na radykalną etatyzację.

Zdaniem dr J. ZAWADIAKA, obecny etap reformy jest dużym krokiem w

odniesieniu do administracji jednostek podstawowych, natomiast bardzo małym w stosunku do administracji centralnej. Zwrócił jednocześnie uwagę na konieczność wprowadzenia przetargów na prace wykonywane przez różne firmy na zlecenie Uczelni. Prosił o dane dotyczące ruchu pracowniczego (przyjęcia, zwolnienia).

Mgr W. WYDRYCHIEWICZ poinformował, że od grudnia ub.r. wprowadzona jest blokada przyjęć pracowników z zewnątrz; istnieje jedynie ruch wewnętrzny związany głównie z likwidacją ZDEMP i ODRTZ. Występują natomiast odejścia pracowników na emeryturę oraz zwolnienia na życzenie pracownika. W odniesieniu do przetargów, Dyrektor stwierdził, iż przetargi są jedną z możliwych form i nie ma decyzji o ich bezwzględnym stosowaniu. Ponadto plany finansowe wymuszają tak daleko idącą redukcję planu rzeczowego, że będzie się rezygnować z obcych wykonawców i przechodzić na wykonawstwo własne. W tym roku nie będą już podejmowane żadne nowe zadania remontowe.

W dalszej części długiej dyskusji Prorektor A. KLIMPEL stwierdził, iż przy wypowiedziach ogólnikowych bardzo łatwo popaść w demagogię. Fachowiec jakim jest prof. J. Bendkowski, zaproponował konkretne ilości etatów pracowników adm.-ek. oraz inż.-techn., bazując na odpowiednich danych. Równocześnie uznano, iż poza Ośrodkiem ETO likwiduje się etaty nauk.-techn., co nie oznacza, że muszą być zwolnione osoby zajmujące te etaty. Oznacza to jedynie zmianę formy zatrudnienia, zależnie od możliwości. Na 55 jednostek, tylko 17 zatrudnia w sumie 34 pracowników naukowo-technicznych.

Prof. K. MIKSCH ze zrozumieniem odniósł się do propozycji Władz Rektorskich, prosił jednak o podanie do ogólnej wiadomości podstaw wyników obliczeń. W ramach racjonalizacji zatrudnienia wszyscy godzą się na pewne ograniczenia liczby etatów, ale bulwersującym jest fakt, że o 33% zmniejszono etaty adm.-ek. na wydziałach, a tylko o 4% w administracji centralnej. Wszyscy - w opinii Profesora - stwierdzają, że Dział Aparatury i Zaopatrzenia staje się jednostką niepotrzebną w tak rozbudowanej formie, a w Dziale tym nastąpiła redukcja jedynie o 5 etatów (z 22 do 17). Stąd wniosek (przez analogię), że w innych działach pionu administracji centralnej,

ograniczenia etatów są nieracjonalne.

Prof. J.T.GAWŁOWSKI wyraził zrozumienie dla intencji Władz Rektorskich, zgodnie z którymi racjonalizacja zatrudnienia ma być efektem racjonalizacji funkcjonowania administracji Uczelni.

JM Rektor zwrócił uwagę dyskutantów, że w ostatnim punkcie "Regulaminu organizacyjnego..." zawarto możliwość składania propozycji zmian.

Dr B.PALUCHIEWICZ stwierdziła, że generalnie obydwie Związki Zawodowe zgadzają się z koniecznością reorganizacji i wyraziła nadzieję, że możliwa będzie dyskusja szczegółowa w odpowiednich komisjach.

Na zakończenie tej burzliwej dyskusji, głos zabrał ponownie Prorektor A.KLIMPEL, apelując do dziekanów i pozostałych członków Senatu, aby wyjaśniali swoim współpracownikom potrzebę podjętych działań, których głównym celem jest uzdrowienie sytuacji w Uczelni. Odnosząc się do roli Związków Zawodowych Prorektor przypomniał, że w porozumieniu zawarty jest zapis, który wychodzi poza zapis ustawy. Ustawa zapewnia ochronę interesów pracowniczych, interwencje Związków Zawodowych w przypadkach indywidualnych (przy niesprawiedliwej - w odczuciu pracownika - decyzji kadrowej), a nie przy zwolnieniach grupowych.

■ W wolnych wnioskach jako pierwszy zabrał głos prof. S.WĘGRZYN, który przedstawił propozycję pisma do Władz Miejskich Gliwic. A oto jego pełna treść:

"Miasto Gliwice i Politechnika Śląska są wzajemnie ze sobą związane. Rozwój miasta sprzyja i warunkuje rozwój Uczelni, rozwój Uczelni sprzyja rozwojowi miasta. Politechnika Śl., jedna z największych uczelni technicznych w Polsce, może być podstawą rozwinięcia się Gliwic w miasto uniwersyteckie, przyciągające do siebie nie tylko młodzież na studia, ale i do tworzenia instytutów naukowych, np.: PAN czy Min.Zdrowia, osiedlanie się w nim pracowników nauki, organizowania tu kongresów i zjazdów naukowych. Dlatego z niepokojem obserwujemy postępującą degradację miasta, czego symbolem może być brutalne skierowanie całego tranzytowego, ciężkiego ruchu samochodowego przez sam środek miasta. Przyniosło to już

wypadki śmiertelne, na niektórych ulicach miasta, zamienionych dziś w drogi szybkiego ruchu najcięższego transportu. Do już i tak ciężkich warunków bytowania ludności w woj. katowickim, do cuchnącego kanału, w jaki zamieniono Kłodnicę, dodamy jeszcze w Gliwicach spaliny i huk wnoszony przez ciężki transport, dla którego otwarto centralne ulice miasta.

Apelujemy do Rady Miejskiej Gliwic o usunięcie tego ciężkiego transportu z centralnych ulic miasta, np.: Częstochowska, Wrocławska, Katowicka, 1 Maja, Strzody. Apelujemy o wyznaczenie granic dzielnicy akademickiej".

Po dyskusji (mgr W.Wydrychiewicz, prof. W.Cholewa, prof. W.Winkler, prof. J.T.Gawłowski, prof. A.Zastawny, dr T.Grabowiecki i prof. St.Mierzwiński), Senat w głosowaniu jawnym przyjął większością głosów treść listu.

Dr T.GRABOWIECKI złożył oświadczenie w związku z wypowiedzią JM Rektora o roszczeniowej postawie NSZZ "S". Zdaniem Przewodniczącego nie była to postawa roszczeniowa. Związek wyraża stanowisko, iż sposób reorganizacji i kolejność działań są niewłaściwe. To właśnie Związkowi "Solidarność" zawdzięczamy, że można obradować w takim składzie i reformować Uczelnię i dlatego nie można się zgodzić z ograniczaniem jego roli wyłącznie do spraw reindykacyjnych i pracowniczych. NSZZ "Solidarność" zastrzega sobie prawo zabierania głosu publicznie, we wszystkich sprawach dotyczących Uczelni. Pełnym prawem Władz Rektorskich - stwierdził dr T.Grabowiecki - jest niesłuchanie opinii Związku "Solidarność", natomiast prawem Związku jest jej wyrażanie.

JM Rektor przyjął oświadczenie i dla jasności stwierdził, że niektóre osoby z NSZZ "S" w Uczelni starają się załatwić pewne sprawy personalne rękami Związku. I to właśnie jest nie do przyjęcia, i to jest postawa roszczeniowa. Każde ewentualne naciski ze strony Związku muszą być poparte konkretnymi zarzutami.

Następnie JM Rektor wyraził podziękowanie wszystkim, którzy uświetnili inaugurację roku akademickiego, a w szczególności prof. St.Tomaszkowi za wykład inauguracyjny i mgr J.Żelińskiemu za stronę organizacyjną uroczystości.

■ Obrady Senatu zakończono zaproszeniem na Mszę Św. z okazji inauguracji nowego roku akademickiego. (Msza Św. odbyła się 7.10.br. o godz. 19³⁰ w kościele św. Piotra i Pawła w Gliwicach).

Z PRAC JM REKTORA

■ 9 października br. odbyło się spotkanie Władz Rektorskich z Komisją Zakładową NSZZ "Solidarność" oraz przedstawicielami kół. Spotkanie rozpoczęło się o godz. 15³⁰ i trwało do godz. 19⁰⁰. Głównym jego celem było omówienie spraw etatyzacji w grupie pracowników nie będących nauczycielami akademickimi. Ponadto przedyskutowano bieżące problemy związane z funkcjonowaniem Uczelni.

Przewodniczący KZ NSZZ "S" dr inż. T. GRABOWIECKI w swoim wystąpieniu przedstawił szereg uwag krytycznych pod adresem funkcjonowania Władz Rektorskich, a wśród nich sprawę etatyzacji. Nie kwestionowano samej etatyzacji, lecz sposób jej przeprowadzania. Zarzucono m.in., że w administracji centralnej odbywa się "karuzela stanowisk" pod parasolem reorganizacji, były ataki personalne na osoby pełniące stanowiska kierownicze, był zarzut, że nie doprowadzono do rozstrzygnięcia konkursu na zastępców Dyrektora Administracyjnego, że nie wyjaśniono do końca "afery" związanej z remontem systemu ciepłowniczego. Był również zarzut, że współpraca między Władzami Rektorskimi, a NSZZ "S" nie układa się dobrze.

JM Rektor nie zgodził się z wysuniętymi zarzutami. Stwierdził, że Władze Rektorskie nie będą ulegać presji ze strony Związku w sprawach kadrowych, w których obowiązują będzie zasada fachowości i przydatności na danym stanowisku pracy. Nie będzie w Uczelni akcji dekomunizacji a jeśli chodzi o współpracę ze Związkami, to taka współpraca jest konieczna, ale nie może być oparta na zasadach "dyktatu". JM Rektor wyjaśnił sprawę remontu układu ciepłowniczego oraz podał szereg przykładów negatywnej działalności jednostek organizacyjnych Uczelni, które nie powinny mieć miejsca. Chodzi m.in. o bezmyślne marnotrawstwo pieniędzy na wyjazdy zagraniczne (te są obecnie w gestii Dyrektorów Instytutów i Kierowników Katedr),

a także o dobrze pojmowaną dyscyplinę pracy (tu padły przykłady).

W uzupełnieniu Prorektor ds. Organizacji wyjaśnił problemy związane z etatyzacją stwierdzając, że jest w przygotowaniu porozumienie między Związkami Zawodowymi i Władzami Rektorskimi, które wyjaśni szereg zagadnień dotyczących rozwiązywania z pracownikami stosunku pracy.

W dyskusji poruszono ponadto: sprawy ośrodków wczasowych i OSiR-u, działalność Działu Zaopatrzenia i Aparatury, problemy zarządzania Ośrodkiem w Katowicach oraz sprawę gospodarowania środkami finansowymi Uczelni. Zwrócono również uwagę na konieczność ograniczenia działalności Działu Transportu z perspektywą jego likwidacji.

■ 11 października br. na Wydziale Budownictwa odbyło się spotkanie Władz Uczelni z dziekanami, dyrektorami instytutów i kierownikami katedr oraz ośrodków pozawydziałowych, na którym przedstawiono sytuację finansową Uczelni, wynikającą z drastycznego obciążenia odtacji przez MEN na działalność budżetową. Obciążenie to wynosi ok. 15 mld zł. Uwzględniając ograniczenia pozostałych funduszy, o czym pisaliśmy już w poprzednim wydaniu "Z ŻYCIA...", Uczelnia otrzyma w roku bieżącym w sumie o ok. 26 mld zł mniej niż przewidywał budżet. W tej sytuacji JM Rektor wystąpił z apelem do kierowników jednostek organizacyjnych o ścisłe przestrzeganie zarządzeń, dotyczących wydatkowania pieniędzy, gdyż w przeciwnym razie grożą Uczelni bardzo poważne konsekwencje. Zapowiada się, że w niesprzyjających okolicznościach Uczelnia będzie zmuszona do zaciągnięcia krótkoterminowego kredytu bankowego na wypłaty dla pracowników na przełomie grudnia i stycznia. Na tym tle odbyła się ożywiona dyskusja. Kierownicy jednostek organizacyjnych przyjęli ze zrozumieniem trudną sytuację Uczelni i wyrazili gotowość współpracy w programie oszczędnościowym.

■ 14 października br. podpisano "Porozumienie w sprawie rozwiązywania z pracownikami stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy", zawarte między Politechniką Śląską, a Międzyzwiązkową Komisją ds. Redu-

kcji Zatrudnienia. Porozumienie podpisali: Rektor prof. Wilibald WINKLER, Prorektor ds. Organizacji prof. Andrzej KLIMPEL oraz Przewodniczący ZNP w Politechnice Śl. dr Bożena PALUCHIEWICZ i Przewodniczący NSZZ "Solidarność" w Politechnice Śl. dr inż. Tadeusz GRABOWIECKI. Tekst porozumienia został przekazany do wszystkich jednostek organizacyjnych Uczelni (RO-4/S1/91/92) z datą 15.10.1991 r.

■ 14 października br. podpisano umowę o kontynuacji współpracy w dziedzinie naukowo-badawczej i dydaktycznej pomiędzy Śląską Dyrekcją Okręgową Kolei Państwowych w Katowicach i Politechniką Śląską. Strony zobowiązują się do ścisłego współdziałania i pomocy w tworzeniu warunków dla unowocześnienia wyposażenia naukowo-dydaktycznego jednostek organizacyjnych Instytutu Transportu, lepszego wykorzystania bazy naukowo-badawczej obu stron, do kształcenia kadr inżynierskich zgodnie z potrzebami Śl.DOKP i sąsiednich okręgów kolejowych oraz rozszerzenia współpracy w zakresie realizacji prac naukowo-badawczych. Zgodnie z umową, Politechnika Śl. zobowiązuje się m.in. do organizacji specjalistycznych studiów podyplomowych i doktoranckich oraz podejmowania w pracach dyplomowych, doktorskich i habilitacyjnych problemów ważnych dla rozwoju techniczno-organizacyjnego transportu kolejowego. Śl.DOKP zobowiązuje się m.in. do udostępnienia Instytutowi Transportu pomieszczeń w budynku przy ul. Dworcowej 1 w Katowicach bez pobierania czynszu, i udzielania pomocy w uzupełnieniu wyposażenia Instytutu w aparaturę, urządzenia i inne pomoce naukowe. Dla kierowania sprawami wynikającymi z realizacji postanowień umowy, powołano pełnomocników. Umowę podpisali na okres 10 lat: JM Rektor prof. W.WINKLER i Dyrektor Naczelny Śl.DOKP dr inż. R.ZALEWSKI.

■ 14 października br. odbyło się spotkanie JM Rektora i Prorektora ds. Dydaktyki ze studentami - stypendystami Ministerstwa Edukacji Narodowej. Okazją do spotkania i bezpośredniej wymiany poglądów na tematy nurtujące środowisko akademickie były listy gratulacyjne Ministra dla stypendystów, które wręczył JM Rektor.

■ W dniach 16.10-01.11.br. JM Rektor prof. W.WINKLER wraz z dziewięcioma rektorami wyższych szkół technicznych w Polsce, w-ce Ministrem EN R.Dudą i przedstawicielem KBN prof. Grabskim przebywali w USA. W ramach pobytu odbyło się spotkanie z przedstawicielami rządu amerykańskiego oraz departamentu badań i kształcenia w Waszyngtonie. Nasza delegacja zwiedziła trzy amerykańskie uniwersytety: Southern Illinois University w Carbondale, University of Missouri-Rolla oraz University of Illinois w Chicago. W czasie pobytu podpisano list intencyjny o współpracy w dziedzinie kształcenia i badań naukowych.

■ 29 października br. odbyło się spotkanie Prorektora ds. Dydaktyki prof. Pol.Śl. B.POCHOPIENIA z wyróżniającymi się sportowcami-studentami i trenerami, podczas którego wręczono listy gratulacyjne od JM Rektora.

■ 29 października br. Prorektor B.POCHOPIEŃ spotkał się z laureatami międzynarodowej olimpiady i konkursów. Na międzynarodowej olimpiadzie dot. Analizy Strukturalnej Związków Chemicznych III nagrodę uzyskał student Roman TURCZYŃ (RCh), a IV nagrodę student Jacek DABIŃSKI (RCh). Student Jan KUBEC (RAR) uzyskał nagrodę w międzynarodowym konkursie ogłoszonym przez Competitions Committee of the National Institute for Architectural Education w Nowym Jorku, natomiast mgr inż. Michał TOMANEK (RAR) został wyróżniony w międzynarodowym konkursie na projekt Centrum Samarkandy. Laureatom wręczono pisma gratulacyjne.

STOPNIE NAUKOWE, STANOWISKA

■ We wrześniu br. stopień naukowy doktora uzyskał mgr inż. Janusz TOKARSKI z Instytutu Metrologii i Automatyki Elektrotechnicznej Politechniki Śl. (RE, 10.09.91 r., promotor - prof. dr hab. inż. Marian Miłek).

■ Stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskał dr inż. Adam HERNAS z Instytutu Inżynierii Materiałowej (RM, 11.12.90 r., zatwierdzenie przez CK ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych - 28.06.91 r.).

■ Minister Edukacji Narodowej powołał na stanowisko profesora zwyczajnego z dniem 1 września br. prof.dr hab.inż. Szczepana BORKOWSKIEGO (Katedra Mechaniki Teoretycznej - RMF). Nominację wręczył JM Rektor 14 października br.

■ Decyzją JM Rektora, na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Politechnice Śląskiej na okres 5 lat zostali powołani: doc.dr hab.inż. Zbigniew CZECH (RAu), doc.dr hab.inż. Stanisław KOZIELSKI (RAu), doc.dr hab.inż. Jerzy PACHA (RI). Uroczyste wręczenie nominacji odbyło się 14 października br.

Gratulujemy !

DYDAKTYKA

Sprawność studiów w Politechnice Śląskiej - jak wynika ze złożonego na posiedzeniu Senatu sprawozdania Prorektora ds. Dydaktyki - była w ubiegłym roku akademickim bardzo niska. Aby nie dopuścić do jej dalszego obniżenia, Władze Rektorskie na wniosek Władz Dziekańskich Wydziału Elektrycznego wprowadziły na tym Wydziale eksperymentalny system opiekunów dydaktycznych. Dotyczy on studentów I roku, na którym sprawność w ubiegłym roku wynosiła zaledwie 40%. Opiekun dydaktyczny, odpowiednik tutora w Wielkiej Brytanii lub advicera w USA, sprawuje opiekę nad grupą 6-8 studentów. Spotkania z opiekunem w wymiarze 1 godziny co 2 tygodnie odbywają się w ramach ujętej w rozkładzie zajęć dla studentów I roku pozycji "konsultacje dydaktyczne" w pokoju opiekuna. Zakłada się, że każdy opiekun określa własny styl prowadzenia spotkań ze studentami. Opinie opie-

kunów będą mieć decydujący wpływ na decyzje Prodziekana ds. Dydaktyki we wszystkich sprawach dotyczących studenta. Funkcje opiekunów zostały przydzielone na zasadach pełnej dobrowolności. Konsultacje dydaktyczne będą wliczane do obciążenia dydaktycznego pracownika.

Jednym z celów eksperymentu - jak się zakłada - jest poprawa sprawności nauczania. Autorzy propozycji wyrażają przekonanie, że stałe doradztwo i bieżąca kontrola postępów studenta przyczynią się do osiągnięcia tego celu.

ORGANIZACJA

Zarządzenia Rektora: Nr 4/91/92 z dn. 1.10.1991 r. - w spr. zmiany zał. Nr 1 do zarządzenia Rektora Nr 59/87/88 regulującego SZCZEGÓLOWE ZASADY FUNKCJONOWANIA ZESPOŁU INTENSYWNEJ NAUKI JĘZYKÓW OBCYCH, Nr 5/91/92 z dn. 2.10.91r. - w spr. dokumentacji dorobku naukowego pracowników Politechniki Śląskiej w komputerowej bazie danych bibliograficznych, Nr 6/91/92 z dn. 14.10.91 r. - w spr. programów komputerowych.

Pisma Okólne: Nr 3/91/92 z dn. 3.10.91 r. - w spr. odpłatności za miejsce, pokój lub segment w hotelach asystenckich Politechniki Śląskiej.

Pisma wg rozdzielnika: R/3/91/92 z dn. 14.10.91 r. - w spr. informacji o zasadach organizacji dyscypliny pracy nauczycieli akademickich składanych przez kierowników jednostek działalności podstawowej, R/4/91/92 z dn. 15.10.91 r. - w spr. powołania Zespołu do Analizy Etaty-zacji Pracowników Zatrudnionych w Administracji Centralnej, RO/1/91/92 z dn. 22.10.91 r. - w spr. powołania Komisji ds. Aktualizacji Regulaminu Premiowania i Regulaminu SFN/ dla pracowników nie będących nauczycielami akademickimi/, RD/1/91/92 z dn. 2.20.91 r. - w spr. dodatkowych ustaleń do Regulaminu przyznawania i wypłacania oraz ustalania wysokości świadczeń pomocy materialnej dla studentów studiów dziennych, RD/2/91/92 z dn. 4.10.91 r. - w spr.

odpłatności za miejsce w domach studenckich w okresie od 1.10 do 31.12.91 r., RA/30/91/92 z dn. 19.10.91 r. - w spr. dodatków za prace wykonywane w warunkach szkodliwych lub uciążliwych dla zdrowia.

WSPÓLPRACA Z ZAGRANICĄ

■ Październik był rekordowym miesiącem pod względem wyjazdów zagranicznych. Wyjechało w sumie 80 pracowników do 15 krajów. Geografia wyjazdów przedstawia się następująco: Ukraina - 25, RFN - 16, CSRF - 11, ZSRR - 7, Francja - 4, Holandia, USA i Włochy - po 3, Kanada - 2 oraz Argentyna, Austria, Grecja, Japonia, Szwecja i Wielka Brytania - po 1 osobie. 30 osób wyjechało w ramach wymiany (Ukraina i ZSRR), 25 - na konferencje naukowe, 8 - na staż, 6 - na konsultacje, 3 - do pracy, 3 na zaproszenie innego resortu i 5 osób z innych powodów.

■ W tym samym okresie w Uczelni przebywało 36 osób z 7 krajów. 20 osób gościliśmy w ramach wymiany bezdewizowej, a 13 - na zaproszenie. Ponadto 2 osoby przybyły na studia doktoranckie i 1 osoba na staż. A oto kraje, z których przybyli do nas goście: CSRF (14), ZSRR (8), RFN (7) Wielka Brytania (3), Dania (2), Egipt (1) i Japonia (1).

KRONIKA ŻAŁOBNA

■ 14 października 1991 r. zmarła w wieku 52 lat Ewa SOWA, pracownik techniczny Instytutu Fizyki, sumienna i życzliwa, lubiana przez kolegów i współpracowników. Była pracownikiem Politechniki Śląskiej od 1955 roku. Za wieloletnią, solidną pracę, odznaczona Srebrną Odznaką Zasłużonego w Rozwoju Woj. Katowickiego. Pogrzeb odbył się 18 października na Cmentarzu przy ul. Wojciecha w Gliwicach.

■ 23 października 1991 r. zmarła w wieku 74 lat Lidia LOCHER, emerytowana długoletnia kierowniczką Dziekanatów Wydziału Elektrycznego,

a następnie Wydziału Budownictwa. Wyróżniona Odznaką Zasłużony dla Politechniki Śląskiej. Była człowiekiem szlachetnym, uczciwym i powszechnie lubianym. Uroczystości pogrzebowe odbyły się 26 października na Cmentarzu Lipowym w Gliwicach.

SPORT

■ Jak przeczytaliśmy w Nowinach Gliwickich (nr 41 z dnia 10 października br.), Zarząd Akademickiego Związku Sportowego na posiedzeniu w dniu 3 października br. podjął decyzję o wycofaniu z rozgrywek o mistrzostwo II ligi koszykarek. Postanowienie to podjęto ze względów finansowych. Problemy finansowe AZS posiadał już w ubiegłym roku akademickim. W czerwcu decyzją Zarządu wstrzymano budowę hali sportowej mimo, że przygotowanie fundamentów oraz zakup konstrukcji stalowych pochłonęły już sporo nakładów finansowych. W bieżącym roku akademickim sytuacja finansowa AZS-u nie ulegnie poprawie, bowiem Politechnika Śląska, przy której funkcjonuje klub, przeżywa również kłopoty finansowe. Od 1 października wszystkie sekcje AZS-u zostały pozbawione możliwości korzystania z hali OSiR-u.

Utworzony z wielkim trudem zespół koszykarek nie przystąpi więc do rozgrywek w II lidze. Podobny los spotka prawdopodobnie już niedługo także judoków i żeglarzy. Nie wiadomo, czy utrzyma się sekcja tenisa stołowego, która broni tytułu Mistrza Polski. Jeśli zatem klub nie znajdzie sponsora, zniknie z mapy sportowej kraju.

■ Miłą niespodzianką sprawili tenisiści ziemni reprezentujący Politechnikę Śląską, którzy w kategorii wiekowej powyżej 35 lat zdobyli tytuł Mistrz Śląska. W drużynie, która osiągnęła ten sukces występowali: Władysław CHOJECKI, Jerzy DZIAĆKO, Adam FIC, Augustyn FRONCZEK, Krzysztof KLIMEK, Andrzej KLIMPEL (Prorektor Pol.Śl.), Marek MALANOWICZ, Maciej MIKUŁA (kierownik drużyny) i Stefan ZNAMIROWSKI.

Opr. red.: dr inż. Marian MIKRUT, Instytut Elektroenergetyki i Sterowania Układów, Gliwice ul. B. Krzywoustego 2, p. 623, tel. 26-22.

ZG Pol. Śl. z. 500/91 300